

METODA STUDIULUI DE CAZ CA ABORDARE INOVATIVĂ ÎN PREDARE-ÎNVĂȚARE-EVALUARE: PROBLEME ȘI OPORTUNITĂȚI

V. PRISĂCARU, I.U. CORMAN
Universitatea Agrară de Stat din Moldova

Abstract The main objective of the research was to reflect the shortcomings of the application of the case study method in the teaching-learning-assessment activity and to identify the adequate solutions. In order to achieve the objective mentioned above, a theoretical foray into the subject was made; the deficiencies of the application of the case study method in vocational education were analyzed. In conclusion, the directions for increasing the cooperative commitment of students within the case study method were proposed.

Key words: case study, cooperative commitment, teaching-learning-assessment, vocational education.

INTRODUCERE

Exigențele în creștere față de calitatea prestației educaționale a instituțiilor de educație profesională impune necesitatea perfecționării permanente a strategiilor de predare-învățare-evaluare astfel încât să se obțină niște finalități racordate la solicitările sectoarelor aferente. Un prim argument în favoarea raționamentului expus este mesajul primit de la beneficiarii direcți ai serviciilor educaționale oferite de instituții – studenții. Astfel, evaluarea opiniei a 110 studenți ai Universității Agrare de Stat din Moldova din cadrul diferitor programe de studii de licență a permis de a constata următoarele:

a) În timp ce 92,6% apreciază calitatea cunoștințelor oferite în instituție cu calificativele „bine” și „foarte bine”, 6,5% au pledat pentru calificativul „satisfăcător”, iar 1,9% din respondenți consideră slabe cunoștințele oferite;

b) Cu referire la deprinderile practice, aprecierile sunt mai modeste, pentru calificativele „bine” și „foarte bine” pledând 90,7% din respondenți, pentru „satisfăcător” – 6,5% și „slab” – 2,8%.

Este cert că îmbunătățirea calității procesului de predare-învățare-evaluare se poate obține printr-un complex de măsuri. Implicit menționăm tehnologiile de predare-învățare-evaluare ca având o relevanță optimă și reprezentând un instrument extrem de important de racordare permanentă a ofertei educaționale la necesitățile flexibile ale beneficiarilor. O abordare actuală a problemei enunțate o reprezintă metoda studiului de caz.

Se consideră că studiul de caz își are rădăcinile în Grecia, fiind inițial utilizat ca o metodă de cercetare științifică (în medicină, economie, psihologie etc.). Ulterior, studiul de caz a fost extins și în problemele educației, fiind utilizată de profesorul Colomb Langadall la Școala Comercială Harvard (1935). Termenul provine din latinescul *casus* care înseamnă eveniment fortuit [2].

În opinia lui Nicolescu, studiul de caz reprezintă o metodă activă de învățământ, bazată pe implicarea intensă a participanților la procesul de pregătire, în abordare și, de regulă, în soluționarea unei soluții-problemă cu scopul aplicării create a cunoștințelor dobândite și a formării și dezvoltării de aptitudini și comportamente de management eficiente [3].

Studiul de caz mai este definit ca o strategie de realizare a unei cercetări care necesită investigații empirice în legătură cu un fenomen particular contemporan, într-un context de viață real și utilizând multiple surse de informații (interviuri, chestionare, mărturii, dovezi, documente) [6].

Cerghit examinează metoda studiului de caz ca o confruntare directă cu o situație din viața reală, autentică, având un pronunțat caracter activ, precum și valențe euristice și aplicative evidente [1], în timp ce Oprea definește studiul de caz ca o metodă de confruntare directă a participanților cu o situație reală, autentică, luată drept exemplu tipic, reprezentativ pentru un set de situații și evenimente problematice [4].

Studiul de caz este deseori examinat în contextul preocupării pentru îmbunătățirea competențelor de cercetare. Astfel, Robson îl definește ca o strategie de cercetare bine stabilită,

focalizată pe un caz concret, cu luarea în considerație a tuturor particularităților sale contextuale. Aceasta necesită utilizarea mai multor metode complementare de culegere, analiză, prelucrare și stocare a informațiilor relevante, atât cantitative, cât și calitative [5].

MATERIAL ȘI METODĂ

În vederea realizării obiectivului preconizat al cercetării, au fost utilizate următoarele metode: sinteza unor publicații științifice și didactice în domeniul aferent; sondajului de opinie al studenților UASM pe un eșantion total de 110 persoane; observația și interviuarea a cca 70 cadre didactico-științifice din UASM și USM; generalizarea; deducția; formularea de concluzii și raționamente. Cercetările practice au fost realizate în perioada ianuarie-iulie 2021.

Cercetarea a fost efectuată în cadrul proiectului „Support of teaching innovation, Research development and Inter-university cooperation of SAUM and TSU”, nr. 7/2021/7 realizat cu susținerea financiară a Ministerului Afacerilor Externe al Republicii Cehe.

REZULTATE ȘI DISCUȚII

Aplicarea studiului de caz prezintă o serie de avantaje, printre care se menționează [7]:

- abordarea unor situații concrete, reale, ceea ce face procesul de învățare nu doar mai incitant, dar și mai motivant pentru studenți. Totodată, procesul de învățare fiind realizat în contexte reale, se asigură și o mai bună legătură a conținutului de studiu cu situația efectivă a sectoarelor;

- se facilitează cooperarea între studenți, precum și cooperarea studenți-profesor;
- se contribuie la dezvoltarea competențelor cognitive și metacognitive la studenți;
- se asigură dezvoltarea competențelor comunicaționale, investigative, decizionale ș.a.

Măsura în care se obțin avantajele menționate mai sus depinde însă de crearea cadrului necesar astfel încât studiul de caz să întrunească următoarele calități [3]:

- *să fie real* - să reflecte o situație, fenomen, proces care, fie că a avut loc, fie că poate să se petreacă în viitor;

- *să fie semnificativ* - să se refere la o situație cu adevărat importantă;
- *să fie instructiv* – să permită dezvoltarea unor noi competențe;
- *să fie incitant* – să trezească interesul celor implicați în soluționare;
- *să fie complex* – să includă informații utile pentru activități și situații diverse.

Necâtând la faptul că studiul de caz este o abordare pe larg utilizată în activitatea didactică, observațiile asupra activităților didactice propriu-zise realizate de cadrele științifico-didactice permit de a constata o eficacitate redusă a metodei respective. Unul din motivele problemei menționate îl reprezintă însăși limitările metodei, și anume [2]:

- dificultăți legate de realizarea portofoliului;
- dificultăți în evaluarea gradului de participare a fiecărui student la soluționarea cazului;
- manifestarea fenomenului de complezență ori de lene, lăsând pe seama celorlalți responsabilitatea rezolvării cazului;
- dificultăți legate de accesul la sursele de informare necesare soluționării cazului;
- experiența redusă a unora dintre participanți, fapt ce împiedică găsirea soluției optime și diminuează gradul de implicare motivațională în activitate.

Pe de altă parte, valorificarea optimă a studiului de caz pentru atingerea obiectivelor curriculare prestabilite este posibilă doar atunci, când se asigură un angajament cooperativ optim al studenților. În acest context, trebuie însă să recunoaștem existența și a unor deficiențe cauzate de erori subiective, comise de cadrele științifico-didactice în procesul de monitorizare a studiului de caz și fiind identificate prin observații și comunicare cu aceștia. Concomitent, se prezintă direcțiile de acțiune în vederea optimizării angajamentului cooperativ al studenților în cadrul metodei studiului de caz (fig.1).

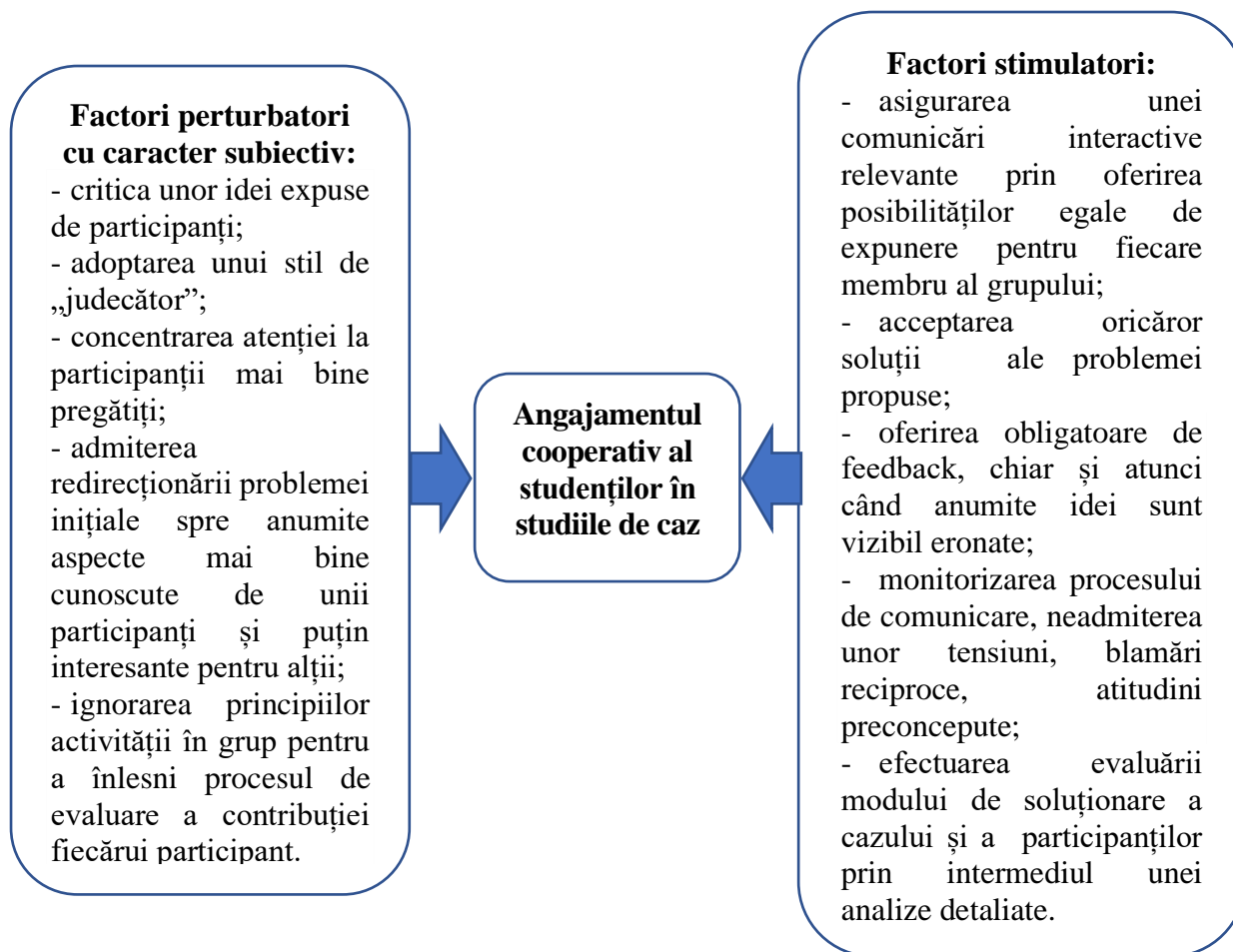

Figura 1. Factorii perturbatori și stimulatori ai angajamentului cooperativ al studenților în studiile de caz

Sursă: elaborat de autori în baza generalizării informațiilor obținute prin observație și comunicare cu cadrele științifico-didactice din cadrul UASM și USM

CONCLUZII

În condițiile actuale de activitate a instituțiilor de învățământ profesional, calitatea prestației educaționale reprezintă un subiect de interes major. Printre cele mai relevante instrumente de asigurare a calității, un loc semnificativ îl ocupă metodele interactive de predare-învățare-evaluare aplicate, inclusiv metoda studiului de caz.

Fiind pe larg recunoscută și aplicată, metoda respectivă are totuși o serie de limitări, dar și deficiențe care diminuează angajamentul cooperativ al studenților, ultimul reprezentând un criteriu important al eficacității metodei studiului de caz.

Printre direcțiile de acțiune în vederea stimulării angajamentului cooperativ al studenților în cadrul metodei studiului de caz, de rând cu evitarea factorilor perturbatori, propunem:

- asigurarea unei comunicări interactive relevante prin oferirea posibilităților egale de expunere pentru fiecare membru al grupului; adresarea unor întrebări, la necesitate, pentru a antrena în comunicare și persoanele mai timide; folosirea unui stil de comunicare cooperant;
- acceptarea oricăror soluții ale problemei propuse ca variantă alternativă;
- oferirea obligatorie de feedback, chiar și atunci când anumite idei sunt vizibil eronate;
- monitorizarea procesului de comunicare în vederea excluderii unor tensiuni cauzate de blamări reciproce, atitudini preconcepționate ale unor membri ai grupului față de alții etc.;
- efectuarea evaluării modului de soluționare a cazului și a participanților prin intermediul unei analize detaliate, fiind neapărat identificate inițial aspectele pozitive, accentuate neajunsurile și

greșelile comise și finalizând evaluarea pe o notă pozitivă care ar încuraja participanții spre o muncă mai asiduă și rezultate mai bune în activitățile ulterioare.

REFERINȚE BIBLIOGRAFICE

1. Cerghit, I. Metode de învățământ. București: *Editura Didactică și Pedagogică*, 1997.
2. Doncean, D. Metoda studului de caz. In: *Didactic Premium*, Nr.39, 2017.
<https://www.didactic.ro/revista-cadrelor-didactice/metoda-studiului-de-caz>
3. Nicolescu, O. *Management aplicativ-studii de caz*, București, *Institutul Manager*, 1994.
4. Oprea, C-L. *Strategii didactice interactive*. București: *Editura Didactică și Pedagogică*, 2007.
<https://anyflip.com/cnazs/yupj/basic>
5. Robson, C. *Real World Research*. U.K. Blackwell Publisher, Oxford, 2002, p. 180-186.
6. Yin, R.K. *Case Study Research: Design and Method*. 2nd edition. U.S.A., California, Thousand Oaks, 1994, p. 196-200.
7. Zlate, Ș.; Draghicescu, L.; Stăncescu, I. *Strategii moderne de predare-învățare-evaluare*. Chișinău, 2011.